

працівниками, вечори і ранки запитань і відповідей, тематичні обговорення (газетних і журнальних статей, інформацій, книжок, спеціальних радіо і телепередач), круглі столи, конференції, повідомлення фізкультурно-спортивних новин, фізкультурно-спортивні години, тижні здоров'я тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Здоров'я та поведінкові орієнтації української молоді: соціологічний вимір (за результатами національного соціологічного опитування підлітків та молоді 10-22 років). – К.: Український ін-т соціальних досліджень, 2015. – 256 с.
2. Капська А.Й. Соціальна робота: деякі аспекти роботи з дітьми та молоддю. – К.: УДЦССМ, 2011. – 220 с.
3. Показники та соціальний контекст формування здоров'я підлітків : моногр. / О.М. Балакірева, Т.В. Бондар, Д.М. Павлова та ін. ; наук. ред. О. М. Балакірева. – К. : ЮНІСЕФ, Укр. ін-т соц. досліджень ім. О. Яременка, 2014. – 156 с.
4. Формування здорового способу життя молоді: проблеми і перспективи / О.Яременко, О.Вакуленко та ін. – К.: Український інститут соціальних досліджень, 2010. – 207 с.

М. В Майоров

*студент магістерської
програми кафедри соціології та соціальної роботи
Національного університету «Львівська
політехніка», група СРСО-11
majorov5991@ukr.net*

*Науковий керівник –
канд. пед. наук, доцент кафедри СР
Л. Є. Клос*

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВИЩОЇ ШКОЛИ ЯК ШЛЯХ ДО ЗДОРОВОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Визначення інклюзивного навчання як процесу звернення і відповіді на різноманітні потреби учнів через забезпечення їхньої участі в навчанні, культурних заходах і житті громади, та зменшення виключення в освіті та навчальному процесі, – було ухвалене ЮНЕСКО та використовується фахівцями освітньої сфери як орієнтир у вирішенні проблем навчання і освіти дітей та молоді в Україні. У нашій країні триває реформування освітньої сфери на всіх рівнях, у тому числі, у зв'язку із зміною концепції навчання дітей і молоді з інвалідністю та порушеннями здоров'я, які перешкоджають звичній віковій соціалізації підростаючого покоління. Інклюзивне навчання є способом отримання освіти учнями або студентами з особливими освітніми потребами в загальному освітньому середовищі за місцем свого проживання [1].

За даними МОН України, у 2016/2017 навчальному році на 5,1 % (з 276 до 262) зменшилася кількість спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів та кількість учнів у них (з 32,6 тис. до 31,7 тис.). Натомість на 22,4 % збільшилася мережа навчальних закладів для дітей зі складними порушеннями розвитку (навчально-реабілітаційних центрів) та відповідно учнів у них: 2015/2016 н. р. – 58 закладів (6,4 тис. учнів), 2016/2017 н. р. – 71 (7,9 тис. учнів) [4].

Інклюзивне навчання ґрунтується на дотриманні прав людини і принципах рівності, спрямоване на всіх дітей і дорослих, особливо тих, хто є виключеним із загальної системи навчання. Суттю інклюзивного навчання є усунення бар'єрів в системі освіти та підтримки молоді людини з особливими освітніми потребами. Теперішня довузівська підготовка не передбачає елементів адаптації осіб із особливими освітніми потребами до вимог вступних випробувань у заклади вищої освіти взагалі чи конкретного закладу зокрема. На сучасному (перехідному) етапі впровадження інклюзії у вищу освіту існує багато бар'єрів на шляху до навчання для таких осіб. Передусім йдеться про відсутність програм і методик підготовки, орієнтованих на абітурієнтів із особливими потребами [1].

Інклюзію розглядаємо одночасно як політику і процес забезпечення всебічної участі кожного члена суспільства у будь-якій сфері життєдіяльності, зокрема, в освітній. Саламанкська декларація визначає інклюзивну освіту як систему освітніх послуг, ґрунтовану на принципі забезпечення основного права людини на отримання якісної освіти у закладі будь-якого типу за власним вибором. Інклюзивне навчання у вищій школі є комплексним процесом забезпечення рівного доступу до якісної вищої освіти студентам з інвалідністю шляхом організації навчання з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності, зумовленими порушеннями здоров'я. Ефективність впровадження інклюзивного навчання залежить від багатьох чинників: досконалості нормативно-правової бази, інформаційної підтримки, наукового, навчально-методичного, кадрового, матеріально-технічного забезпечення навчально-виховного процесу. Основним завданням інклюзії у вищій школі є забезпечення рівних прав та створення умов навчання для студентів із обмеженими можливостями [5].

У Національному університеті «Львівська політехніка» з 2017/2018 н. р. розпочав роботу Міжнародний центр професійного партнерства «Інтеграція», що здійснює пошук, виявлення та використання ресурсів міжнародного і вітчизняного освітньо-професійного середовища з питань соціальної інклюзії для ефективного задоволення існуючих гуманітарних, суспільних та освітньо-професійних потреб підготовки фахівців у галузі соціальної роботи. Центр проводить оцінювання освітньо-професійних, гуманітарних та суспільних потреб людей з інвалідністю і хронічними захворюваннями, ґрунтуючись на засадах інклюзії. Завдання Центру полягають у задоволенні потреб людей з інвалідністю і хронічними захворюваннями, забезпечення супроводу їхньої навчальної діяльності упродовж усього періоду навчання в Університеті. Для цього використовуються: планування, виконання освітньо-професійних ініціатив та соціально-гуманітарних проектів і програм, пов'язаних із вирішенням проблем людей з особливими потребами, які навчаються у

вищому навчальному закладі; надання консультаційних послуг із створення безпечного освітнього середовища для людей з особливими потребами; інформаційний супровід студентів; формування мережі баз практики студентів Інституту гуманітарних і соціальних наук, сприяння закріпленню професійних умінь і навичок та здобуття фахового досвіду з питань соціальної інклюзії; надання посередницьких послуг; налагодження співпраці з громадсько-політичними організаціями, державними органами та муніципальними установами, вищими навчальними закладами з питань соціальної інклюзії [3].

Робота Центру засновується на державних нормативних актах (закони України «Про реабілітацію інвалідів в Україні» (2005), «Про вищу освіту» (2014), «Про освіту» (2017), «Національному плані дій з реалізації Конвенції про права інвалідів на період до 2020 року», а також Конвенції про права інвалідів (2012), положеннях Саламанкської декларації (1994) [2; 5]. Студенти спеціальності «Соціальна робота» є практикантами-волонтерами Центру, беруть активну участь у вирішенні проблеми інклюзивного навчання студентської молоді, здійснюють дослідницьку та інформаційно-просвітницьку, консультаційну діяльність з метою сприяння поширенню досвіду Центру та розширенню його можливостей як опорного підрозділу Університету і регіону в забезпеченні безбар'єрного середовища для молоді з особливими освітніми потребами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кольченко К.О. Концептуальні підходи до впровадження інклюзивної освіти у вищих навчальних закладах / К.О. Кольченко, Г.Ф. Нікуліна // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами. – К. : Університет «Україна», 2013. – № 10 (12). – С. 12-22.

2. Конвенція про права інвалідів. Резолюція Генеральної Асамблеї ООН № 61/106, прийнята на Шістдесят першій сесії ГА ООН 13 грудня 2006 року (неофіційний переклад). Вид. Представництва ООН в Україні, 2008. — 40 с.

3. Міжнародний центр професійного партнерства «Інтеграція». Служба доступності до можливостей навчання «Без обмежень» – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://lp.edu.ua/integration>

4. Міністерство освіти і науки України. Освіта. Інклюзивне навчання. Статистичні дані. – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/inklyuzivne-navchannya/statistichni-dani>

5. Постанова Кабінету Міністрів України № 706 від 1 серпня 2012 р. Про затвердження Державної цільової програми “Національний план дій з реалізації Конвенції про права інвалідів” на період до 2020 року — Інтернет ресурс: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/706-2012-%D0%BF>.